

Τα παπουτσάκια που λένε παραμύθια

Ήτανε μια φορά ένας πάμφτωχος τσαγκάρης. Ο τσαγκάρης κι η γυναίκα του δεν έκαμαν παιδιά και πολύ το λαχταρούσαν να κάμουν για να γεμίσει με χαρά το αδειανό σπιτικό τους.

Ήτανε κι ένα ποτάμι που περνούσε στο έβγα του χωριού, πολύ βιαστικό. Έτρεχε το ποτάμι να προλάβει τις δουλειές του, έτρεχε, και δε σταματούσε πουθενά, μήτε και στο χωριό του τσαγκάρη.

Σαν τον έπιανε το πικρό παράπονο, για να μην τον βλέπει κανείς και τον λυπάται, ο τσαγκάρης τραβούσε κατά τον ποταμό και του' λεγε τον καημό του. Και το νερό, έπαιρνε τον καημό και τον έκανε βουητό. Φούσκωνε και θύμωνε το ποτάμι. Μα κανένας δεν θα μάθαινε ποτέ τι κουβέντιαζαν οι δυο τους, αν ο αντίλαλος από τον απέναντι βράχο δεν τα μαρτυρούσε όλα με την ηχώ.

Το ποτάμι ας ήτανε βιαστικό κι ας μην έκανε στάση στο χωριό. Νοιαζόταν τον τσαγκάρη μα να κάνει τίποτε δεν μπορούσε, απ' το χέρι του τίποτε δεν περνούσε. Πού και πού μόνο, για να τον κάνει να αποξεχαστεί, απόθετε στις όχθες όμορφες πέτρες, γυαλιστερές, από τα ταξίδια του, κορδέλες κοριτσιών από τις πολιτείες, χρωματιστά τενεκεδάκια, κλαράκια αποκομμένα από τους κορμούς τους. Μια μέρα άφησε στην ακροποταμιά το παπουτσάκι ενός παιδιού. Το ένα μόνο. Το βρήκε ανάμεσα στ' αγριόχορτα ο τσαγκάρης, το έχωσε στον κόρφο του κι έτρεξε στη γυναίκα του:

-Καλό σημάδι, φώναξε χαρούμενος, το ποτάμι σαν να μου είπε πως θ' αποκτήσουμε παιδί!

Το παιδάκι, όμως, δεν το' φερε ο ποταμός.

Ένας άγνωστος το' φερε σε καλαθούνα σκεπασμένη με απαλή κουβέρτα. Ο τσαγκάρης δεν πρόλαβε να δει ποιος είναι. Άνοιξε την πόρτα του τσαγκαράδικου, μα το σούρουπο ερχόταν και τα σκέπαζε όλα με ίσκιους. Άρπαξαν οι ίσκιοι τον άγνωστο και τον εξαφάνισαν κάτω απ' τη σκοτεινή τους μπέρτα.

Σήκωσε ο φτωχός την καλαθούνα, την έβαλε μέσα στο τσαγκαράδικο, μέριασε την κουβέρτα, είδε το μωρό, ξεφώνισε. Πετάρισε η καρδιά του, έφυγε απ' τη θέση της, σφηνώθηκε στα πόδια του και μια του' λεγε να χορέψει και την άλλη του' λεγε να μη σαλέψει. Και να δεις που το παιδί φορούσε ένα μοναχά παπουτσάκι και μέσα σ' αυτό υπήρχε ένα χαρτί, τόσο δα, διπλωμένο στα τέσσερα, κι έλεγε το χαρτί: "Με λένε Ηλία. Να μ' αγαπάτε..."

Να τ' αγαπάνε;

Θα το λάτρευαν.

Κι έτσι περνούσε ο καιρός...

Και γέμισε χαρά το αδειανό σπιτικό του τσαγκάρη...

Κι έφτιαχνε ολημερίς παπουτσάκια παιδικά, κάθε λογής, να τα φορέσει ο Ηλίας σαν θα περπατήσει: παντοφλάκια και πέδιλα, σκαρπίνια και σαντάλια, μποτίνια κι αρβυλάκια. Κι έβλεπε στα όνειρά του το παιδί να παίζει στα σοκάκια τρελό κυνηγητό και "γκέο βαγκέο εις ποίον παραγγείλατε". Και το φανταζόταν ν' αλωνίζει τα λιβάδια με τα τριφύλλια, να κολυμπά σε θάλασσες από παπαρούνες και να τρέχει, να τρέχει, και να λιώνει τα παπουτσάκια του κι εκείνος να του κάνει άλλα καινούρια.

Και καθώς τα ονειρευόταν όλα αυτά, χτυπούσε το σφυρί και το σφυρί χόρευε στα χέρια του. Έσφιγγε την τανάλια κι η τανάλια τραγουδούσε. Έκοβε με τη φαλτσέτα κι η φαλτσέτα φλυαρούσε, κάρφωνε τις πρόκες κι αυτές καρφώνονταν μόνες τους, σαν να είχαν φτερά.

Και σαν τον έπιανε η τρελή χαρά, για να μην τον βλέπει ο κόσμος να γελάει μοναχός του, ο τσαγκάρης τραβούσε κατά το ποτάμι και του μιλούσε για την ευτυχία του. Το νερό, έπαιρνε την ευτυχία του και την έκανε μουρμουρητό και τραγούδι. Και κανένας δεν θα μάθαινε ποτέ τι κουβέντιαζαν οι δυο τους, αν ο αντίλαλος από τον απέναντι βράχο δεν τα μαρτυρούσε όλα με την ηχώ.

Πέρασαν ένα, δύο, τρία χρόνια...

Το ποτάμι όλα έτρεχε βιαστικό να προλάβει τις δουλειές του. Για να σταθεί στο χωριό του τσαγκάρη ούτε λόγος.

Μια μέρα, εκεί που σόλιαζε ο τσαγκάρης μουρμούρισε για πρώτη φορά παραπονεμένος ένα γιατί.

-Γιατί, Θεέ μου;

Κρατούσε ένα παπουτσάκι στο χέρι, το έβλεπε και δάκρυζε.

Την άλλη μέρα πήρε τη ράσπα να ξύσει τη σόλα, μα τα χέρια του έτρεμαν, και μουρμούρισε δυο φορές παραπονεμένα:

-Γιατί, Θεέ μου, γιατί;

Και δάκρυσε και πάλι...

Την τρίτη μέρα άφησε τη σόλα, έπιασε το δέρμα με τη φόδρα, τα έραψε βιαστικά στη μηχανή και μουρμουρίζοντας έτρεξε στο ποτάμι.

-Γιατί, γιατί, γιατί;

Τον πήρανε τα άγρια κλάματα.

Και το ποτάμι να μην μπορεί να σταθεί στο χωριό του τσαγκάρη, να τον παρηγορήσει. Τόσες δουλειές που είχε....

Πικραμένος πήγαινε τώρα πια στη δουλειά του ο τσαγκάρης. Κι ήταν σαν να είχε σύννεφα το τσαγκαράδικο. Τόσο σκοτεινό του φαινόταν. Το σφυρί χτυπούσε σφυριές στην καρδιά του. Η τανάλια του' σφιγγε τα μηνίγγια. Το σουβλί του' σούβλιζε την ψυχή και η φαλτσέτα του' κοβε στα δυο τη σκέψη.

Γιατί;

Γιατί ο Ηλίας ήτανε ένας ήλιος, ένας ήλιος όμως που δεν μπορούσε να περπατήσει. "Ο Ηλίας δεν θα περπατήσει", είπε ο γιατρός και κούνησε το κεφάλι του. "Ο Ηλίας δεν θα λιώσει τα παπούτσια που του ετοιμάζεις, δεν θα τρέξει στον κάμπο με τα τριφύλλια, μήτε θα κολυπήσει στη θάλασσα με τις παπαρούνες, μήτε θα παίξει στις γειτονιές το "γκέο βαγκέο εις ποίον παραγγείλατε;" Πρέπει να του πάρεις ένα καρτσάκι για να κινείται".

*Στο φεγγάρι ανέβηκε
και ξανακατέβηκε....*

Κάτι τέτοια λόγια έφερνε η ηχώ...

Ο τσαγκάρης, μαζί με τα παπούτσια, σόλιαζε τώρα και τον πόνο του. Κι όταν τον τσάκιζε ο καημός, παρατούσε τις στάμπες και τα εργαλεία του, τραβούσε κατά τον ποταμό και τον πετροβολούσε.

Το νερό έβραζε από τα καυτά του δάκρυα, φούσκωνε, μα συνέχιζε το δρόμο του.

-Περνάς και διαβαίνεις, περνάς και μ' αφήνεις...έκλαιγε ο τσαγκάρης.

-Όχι! Όχι! φώναζε το ποτάμι, μα ήτανε βιαστικό.

-Το παιδί μου είναι αδύνατο. Μόνο οι δυνατοί τα καταφέρνουν! ξεφώνιζε ο τσαγκάρης.

-Όχι! Όχι! φώναζε το ποτάμι, μα έτρεχε στις δουλειές του, έτρεχε να προλάβει, δεν γινόταν να σταματήσει να τον παρηγορήσει. Κι αν δεν ήταν ο αντίλαλος από τον απέναντι βράχο να τα μαρτυρήσει όλα, κανένας δεν θα μάθαινε ποτέ πόσο μάλωναν οι δυο τους.

Τα χρόνια κυλούσαν σαν το ποτάμι. Να σταματήσουν δε γινόταν. Είχαν πολλές δουλειές να κάνουν, πολλά παιδιά να μεγαλώσουν.

Και μεγάλωνε ο Ηλίας σαν την καλή χαρά, κι ήταν γελαστό παιδί, με γελαστή καρδιά. Μόνο σαν έβλεπε τους δικούς του να λιώνουν, επειδή δεν έλιωνε τα παπούτσια του, μόνο τότε στεναχωριόταν πολύ. Είχε περάσει καιρός από τότε που το κατάλαβε για πρώτη φορά πως δεν θα περπατήσει κι ο πόνος του, θαρρείς, είχε μαλακώσει. Δεν ήταν τόσο μυτερός σαν αγκάθι. Όταν το κατάλαβε είχε ρωτήσει τη μάνα του:

-Γιατί κι εγώ δεν μπορώ να τρέξω μαζί με τ' άλλα παιδιά;

Της μάνας του δεν της πήγε να του πει την αλήθεια. Δεν βάσταξε η ψυχή της, και του' πε ένα παραμύθι. Γιατί το παραμύθι, να ξέρεις, είναι παρηγοριά.

-Να το πάρει ποτάμι, παραμύθι να το κάμει; τον ρώτησε.

-Να το πάρει, είπε ο Ηλίας.

-Βλέπεις αυτό το παπουτσάκι; του' δειξε η μάνα το βαφτιστικό του που μ' αυτό τον είχανε βρει στην καλαθούνα. Τη μέρα που σε βάφτιζαν, κάτι αγγέλοι από τον ουρανό δεν άκουσαν καλά το όνομα που σου 'δωσε η νονά σου. Σου φώναζαν λοιπόν από ψηλά:

"Πώς σε λένε; Πώς σε λένε;" Εσύ τους έλεγες: "Ηλία με λένε", αλλά αυτοί και πάλι δεν άκουγαν γιατί είναι πολύ ψηλά τα ουράνια. Επειδή δεν μπορούσαν να κατέβουν στη γη, σου έριξαν κούνια με μεταξένια σκοινιά για ν' ανεβείς εσύ.

Και όπως ανέβαινες, κουνούσες από χαρά τα ποδαράκια σου, και σου έφυγε ένα παπουτσάκι. Καθώς έσκυψες να το δεις να πέφτει, μπλεχτήκανε τα σκοινιά και δεν πρόλαβαν οι αγγέλοι να σε κρατήσουν κι έπεσες από ψηλά και χτύπησες, στα πόδια χτύπησες, γι' αυτό τώρα δεν μπορείς να περπατήσεις.

*Παραμύθι, μύθι, μύθι,
το κουκί και το ρεβίθι
να το πάρει το ποτάμι
ιστορία να το κάμει;*

Άκουσε με προσοχή το παραμύθι ο Ηλίας και παρηγορήθηκε. Κι αρχίνησε κι εκείνος, να λέει παραμύθια. Πιο πολύ για να παρηγορήσει τους γονιούς του.

Τον έπαιρνε η μάνα του με το καροτσάκι και τον πήγαινε περίπατο στην ακροποταμιά. Το ποτάμι τραγουδούσε για το παιδί, μα να σταματήσει δεν μπορούσε, απ' το χέρι του τίποτε δεν περνούσε.

Πού και πού μόνο, για να το ευχαριστήσει, απόθετε στις όχθες όμορφες πέτρες γυαλιστερές από τα ταξίδια του, κορδέλες κοριτσιών και χρωματιστές μπάλες από τις πολιτείες, λουλουδάκια σαν βαρκούλες απ' τις εξοχές...

Μια μέρα τού άφησε ανάμεσα στα κίτρινα κρινάκια ένα λουστρίνι. Ένα μόνο. Το είδε ο Ηλίας, έσκυψε και το έπιασε. Το έβαλε στ' αφτί του, άκουσε με προσοχή τάχα κι είπε χαμογελώντας στη μάνα του:

-Θες ν' ακούσεις κι εσύ το παραμύθι που μου λέει το λουστρίνι;

-Θέλω, είπε εκείνη.

Μια φορά κι έναν καιρό ήτανε ένα αγόρι, χωριατόπαιδο, που φορούσε κάτι χοντροπάπουτσα, ή και δεν τα φορούσε καθόλου. Τριγύριζε ξυπόλυτος. Του άρεσε αυτό, μα οι πατούσες του είχανε σκληρύνει πολύ.

Ένας θεός του από την Αμερική τού έστειλε για το Πάσχα ένα ζευγάρι λουστρινένια παπούτσια. Το αγόρι χάρηκε σαν να του είχαν χαρίσει τη γη ολόκληρη. Το δέρμα των λουστρινιών, εκτός από γυαλιστερό, ήταν απαλό σαν βελούδο. Τα χάιδευε το παιδί πριν κοιμηθεί, τα χάιδευε κι όταν ξυπνούσε. Μα πού να τα φορέσει; Στο χωράφι ή στα λασπωμένα σοκάκια του χωριού του; Περίμενε λοιπόν να βρει ευκαιρία, να βρει και το ανάλογο κουστούμι, να φορέσει τα λουστρίνια να κάνει μπαμ στους φίλους του. Μα η ευκαιρία δεν βρέθηκε.

Το άλλο Πάσχα ο θεός από την Αμερική τού έστειλε ένα ωραίο παντελόνι και μια πουκαμίσια. Μα τα παπούτσια δεν του χωρούσαν πια. Το πόδι του είχε μεγαλώσει.

-Μη με ρωτήσεις, μάνα, πώς βρέθηκε το ένα λουστρινάκι στον ποταμό. Αυτό δεν το λέει το παραμύθι.

Τα χρόνια περνούσαν και κανένας δεν θα' ξερε τα παραμύθια του Ηλία, αν ο αντίλαλος απ' τον απέναντι βράχο δεν τα μαρτύραγε με την ηχώ του. Το μάθανε, λοιπόν, οι χωριανοί, αλλά και το ποτάμι έφερε το νέο ως την πολιτεία: "Είναι ένα παιδί στο ποτάμι, καθισμένο στην πολυθρόνα του που λέει όμορφα παραμύθια. Δεν το βοηθούν τα πόδια του, μα το βοηθά το μυαλό του..."

Κι έρχονταν ομάδι ομάδι στην ακροποταμιά ν' ακούσουν το γιο του τσαγκάρη και τα παραμύθια του. Το παραμύθι, το'παμε, είναι παρηγοριά. Κι ο κόσμος τη ζητάει την παρηγοριά.

Αφήνανε μάλιστα κι ένα παπούτσι ανάμεσα στα σκλήθρα ή στις βρεμένες καλαμιές ή στις κίτρινες ίριδες να το' βρει ο Ηλίας και να πλάσει μια ιστορία. Έτσι έγινε κι άκουσαν το παραμύθι τους μια μπότα, μια γαλότσα, ένα τσαρούχι, μια αρβύλα, ένα γοβάκι, μια σαγιονάρα, ένα πέδιλο, ένα τσόκαρο....

Μέχρι κι ένα καλαπόδι άκουσε τη δική του.

Μερικές ιστορίες ήταν πολύ αστείες και μερικές πολύ σοφές. Όπως η ιστορία με τον περβολάρη. Γιατί ο Ηλίας διάβαζε πολλά βιβλία κι από ένα βιβλίο την έπλασε την ιστορία αυτή.

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν ένας περβολάρης, που είχε πολλά δέντρα και τα περιποιόταν όσο κανένας άλλος. Κάποτε, έπεσε στον τόπο βαρυχειμωνιά. Τα κλαδιά των δέντρων έσπασαν όλα από τον πάγο. Η σοδειά καταστράφηκε.

Ο περβολάρης απελπισμένος έφυγε από το χωριό του και ταξίδεψε σ' άλλα μέρη, ώσπου κάποτε έφτασε και σ' ένα δάσος, στο Βορρά. Εκεί ήταν ένα σοφό δέντρο που μιλούσε. Το δέντρο είπε στον περβολάρη: "Σ' αυτά τα μέρη, ούτε ένα κλαρί δεν θα βρεις σπασμένο, κι όμως το χιόνι κάθεται πάνω τους βαρύ.

Είναι γιατί ξέρουν πώς να το αντέξουν! Αφού δεν μπορούν να κάνουν αλλιώς;

Λυγίζουν λίγο, σκύβουν προς το χώμα και το φορτίο γίνεται ελαφρύτερο. Έμαθαν να ζούνε μαζί μ' αυτό. Μακάρι και οι άνθρωποι να μπορούσαν να ζούνε με το βάσανο που τους βρίσκει και να το αντέχουν όσο γίνεται καλύτερα".

Ο περβολάρης γύρισε στον τόπο του περισσότερο σοφός, αλλά μ' ένα παπούτσι λιγότερο, γιατί το 'χασε στο δρόμο και το παπούτσι το 'φερε σε μένα, τον Ηλία, ο ποταμός, και μου 'πε αυτή την ιστορία...

*Περβολάρη, περβολάρη
το παπούτσι σου 'χει πάρει
το ποτάμι, το ποτάμι
παραμύθι να το κάμει...*

Μια μέρα ο τσαγκάρης συνάντησε στην αυλή του σχολείου τον περβολάρη του χωριού.

-Να σου ζήσει ο Ηλίας, καλό κι έξυπνο παιδί, του είπε εκείνος.

-Χρυσό παιδί, μουρμούρισε ο τσαγκάρης, μόνο να, που δεν μπορεί να πάρει τα πόδια του.

-Εμένα ο δικός μου ο γιος δεν μπορεί να πάρει τα γράμματα, μουρμούρισε ο περβολάρης και του 'δωσε να διαβάσει την ιστορία που 'χε γράψει ο Ηλίας στο σχολείο.

Μπορεί να ήταν τότε που ο τσαγκάρης έπαιξε να πετροβολάει το ποτάμι. Μπορεί όμως να ήταν και τότε που είδε έξω από το τσαγκαράδικό του ένα παιδί να κλαίει γιατί δεν είχε παπούτσια.

-Για δεξ, σκέφτηκε, υπάρχουν παιδιά που περπατούν και τρέχουν και είναι δυστυχημένα που γυρίζουν ξυπόλυτα.

Πήρε από το ράφι ένα ζευγάρι παπούτσια και τα έδωσε στο παιδί, να το δει να χαμογελάει.

Τώρα είχε πολλή δουλειά. Εξαιτίας του Ηλία δεν προλάβαινε να δέχεται παραγγελίες. Δεν του έμενε χρόνος να τρέχει στο ποτάμι. Μέσα του είχε φωλιάσει η ελπίδα πως κάποτε, κάποιος γιατρός θα γιάτρευε το παιδί του. Δεν φώναζε πια πως ήταν αδύνατο και μόνο οι δυνατοί τα καταφέρνουν....

Το παιδί του, ναί, ήταν αδύνατο στα πόδια, μα είχε μεγάλη δύναμη μέσα του.

Δεν θυμάται πια πότε βρήκε τη γαλήνη.

Τον Ηλία, τον αγαπούσαν όλοι.

Οι συμμαθητές του είχαν αναλάβει να τον πηγαίνουν στο σχολείο. Και τ' απογεύματα τον πήγαιναν στην ακροποταμιά κι έγγραφαν μαζί του ιστορίες.

Τα' βλεπε όλα αυτά το ποτάμι, χαιρόταν, μα δεν μπορούσε να σταθεί στο χωριό, έπρεπε να προλάβει τις δουλειές του.

Μια μέρα, ο Ηλίας είδε σε μια γωνιά του σπιτιού τους ένα μεγάλο σακί. Ήταν γεμάτο παπουτσάκια.

-Τι είναι αυτά, πατέρα; ρώτησε τον τσαγκάρη.

-Τα παπούτσια που σου' φτιαχνα όλα αυτά τα χρόνια. Τα' βάλω εδώ, να μην πιάνουν χώρο...

-Φέρε τα εδώ. Το καθένα απ' αυτά θα γίνει κι ένα παραμύθι, του' πε το παλικαράκι.

Έγραψε όμορφες, αισιόδοξες ιστορίες για τα παιδιά που, όπως εκείνος, ήτανε τυχερά μέσα στην κακοτυχία τους. Για παιδιά που μεγάλωσαν μέσα στην αγάπη, όπως εκείνος. Για παιδιά που μετρούσαν αυτά που είχαν κι όχι αυτά που τους έλειπαν, όπως εκείνος.

Τέλειωνε πάντα έτσι:

"Με λένε Ηλία. Να μ' αγαπάτε..."

Έβαζε το χαρτί με το παραμύθι διπλωμένο στα τέσσερα μέσα σ' ένα παπουτσάκι κάθε φορά και το έριχνε στον ποταμό. Και σεργιάνιζε το σκαρπινάκι σαν βαρκούλα, κι αρμένιζε το μποτάκι σαν καΐκι κι έπλεε το αρβυλάκι σαν μαούνα και χαιρόταν το ποτάμι που τα ταξίδευε μαζί του.

Γιατί το ποτάμι μπορεί να ήταν βιαστικό, να έτρεχε να προλάβει τις δουλειές του και να μην μπορούσε να σταθεί πουθενά, μα ήξερε καλά ότι στο δρόμο του θα έβρισκε παιδιά που θα σταματούσαν τα παπουτσάκια μ' ένα καλάμι ή μια βέργα για να παίξουν, πως θα διάβαζαν τα παραμύθια και θα μαλάκωνε η ψυχή τους.

*Παρηγοριά το παραμύθι
σ' ένα κονκί σ' ένα ρεβίθι
παρηγοριά τα ποταμάκια
που ταξιδεύουν παπουτσάκια....*

**ΑΓΓΕΛΙΚΑ ΒΑΡΕΛΛΑ, εκδ. Άγκυρα, 1998
Βραβείο Κύκλου Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου**